תפארת שלמה — בין המצרים

בפ' שלח ואולם חי אני כו' וימלא כבוד ה' את כל הארץ. הנ"ל דהנה כל ענין הזה של גזירת המרגלים וטלטול ישראל במדבר הוא מרומז על הגלו' כידוע שמאז נגזרה הגזירה בט"ב לבכי' לדורות. ולכך הנה מיד בתחלת הגזירה הרעה הזאת על הגלות החל הזה הנה נתבשרו מיד על הגאולה והישועה של העתיד ב"ב כי כבר כל הגאולות והישועות מוכנים ועומדים להתגלות במהרה והן הנה אשר ראו הנביאי' בימיהם כאשר התנבאו הטובות על ישראל. וכן דוד משיח צדקנו ראה מיד בעוה"ז כל הגאולות והתגלות כבוד ה' העתיד להיות ב"ב כמש"א לכל תכלה ראיתי קץ ר"ל כי מיד היום ראיתי קץ העתיד לכל תכלה. וע"ז הוא שאמה"כ וראה בטוב ירושלים כל ימי חייך ר"ל מיד תראה בטוב ירושלים העתיד להיות. והנה כן דור המדבר כשהיו במדריגה הגדולה זכו לראות כל הטובות והגאולות העתידות כמו שזכו במ"ת וכל העם רואים את הקולות אך אח"כ נפלו ממדריגה זו זולת משרע"ה שזכה בחלקו כנודע ובאו רק לבחינת שמיעה לבד ולכך אמר להם שמע ישראל כו' ר"ל עכ"פ תהיו בבחי' שמיעה בבירור לכם ה' שהוא עתה אלהינו הוא עתיד להיות ה' אחד כמ"ש ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד כפרש"י ז"ל וזש"א בשעת הגזירה של מרגלים ואולם חי אני כי אחרי כל הגלות הזה עוד חי אני אני הוא ועוד יבואו הימים במהרה אשר ימלא כבוד ה' את כל הארץ. אמן:

יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם . הנ"ל דהנה זה דרך הש"י ב"ה שבורא תמיד הרפואה קודם למכה. והנחמות הנה קדמו זמן רב על ידי ישעי' הנביא קודם שבאו הפורעניות וזה הוא התרופה כדי שלא תהי' המכה אח"כ חזקה כ"כ כאשר הרפואה מוקדמת לה וכמו שאמרו ז"ל בגמ' אלמלא דברי הנביאים חלילה לא הי' תקומה לישראל בגלות. וזה ג"כ הרמז כאן שזהו הבטחה לישראל וקיימת בלי ספק יוסף ה' עליכם כו' ויברך אתכם לזכות לאותה המדריגה אשר דבר לכם בהר סיני וכל העם רואים את הקולות והנה לעתיד יהי' כן וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר. ואח"כ כאשר נחמם בכל זה. פתח ואמר איכה אשא הרמוז לגלו' כמבו' במד"ר:

תהלים ע"ט מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך כו'. הנ"ל לבאר ענין ביאת גוים במקדש וטומאתה מאין נעשה זה שיהי' להם כח לעלות ולכנוס במקדש לפני ולפנים ולעשו' בו כרצונם. אף אם חלילה גבר החטא מ"מ קדושת המקדש להיכן הלכה. הלא ע"ז מתמה הכתוב עד שאמר לא האמינו כל מלכי הארץ כי יבא צר ואויב בשערי ירושלים. אכן הנה מבואר בתיקון שלשה משמורות וז"ל. ואינון נשמתין דצדיקיא אזלין ושאטן לעילא וכו' לגו ההוא אתר דאקרי הר ה' כגוונא דרזא דהר הבית לתתא ומתמן עאלין לגו ההוא אתר דאקרי מקום קדשו וכו' דאקרי עזרת ישראל בשעתא דנשמתין קיימין תמן כדין חדוה דמאריהון לאתתקנא בהו אתר דאקרי קדש הקדשים ותמן רשימין כל עובדיהון וזכוון דלהון ע"כ. המבואר מזה כי ביהמ"ק שלמעלה מכוון נגד בית המקדש שלמטה בכל תכונתו ושם בקדשי קדשים רשימין כל עובדיהון וזכוון דלהון כנ"ל. נמצא כל המצות ומעש"ט של ישראל כולם כתובים ורשומין בבהמ"ק שלמעלה ועד שם מגיעין לזכרון בהיכל ה'תמיד למעלה ולכך היו ג"כ למטה כמ"ש הכתוב והי' המקום אשר יבחר ה' וכו' שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם ר"ל כי למקום הבהמ"ק שמה תביאו את כל המצות ומעש"ט שלכם ושם מקומם ותמן רשימין כנ"ל ושם נעלה ונראה לפני ה' כמ"ש יראה את כל זכורך הם המ"ע לפני ה' אלהיך והמה כתובים בק"ק לפני ה'. וז"ש בגמרא העומד בתפלה יכוון לבו נגד ק"ק כנ"ל שיטלה ויבא ג"כ לרצון לפני ה' בהיכל קדשו כנ"ל. והנה כמו שהמצות והזכיות של בנ"י המה בכל יום ויום עולים בבית ה' בק"ק לטובה הנה גם להיפך ח"ו הפגמים ג"כ נרשמים שם וכמ"ש בזוהר ותמן רשימין כל עובדיהון ואם ח"ו גוברים העונות הנה נרשמין שם והם הם המטמאים ח"ו את ביהמ"ק כנ"ל. וע"ז אמה"כ הנוגע במת בנפש האדם שהוא נוגע בנפשו ח"ו למיתה חלילה והוא נפש אדה"ר שכל אדם צריך לתקן בחי' אדה"ר. וזה הוא נפש אדם אשר ימות חלילה אם לא נתקן והאיש הפוגם מאד את נפשו חלילה את מקדש ה' טמא כי עד מקום המקדש מגיע טומאתו כנ"ל. וז"ש וכפר אל הקודש מטומאות בנ"י ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד. שזה מרמז על מ"ש כי הטומאה בוקעת ועולה עד שם ח"ו. וזה שהשעיר מכפר על טומאת מקדש וקדשיו. כי מהיכן יש לחוש על כל טומאות כאלה במקדש הלא הכהנים היו נשמרים מאד מאד מכל ספק טומאה ולמה הזהיר עליהם הכתוב כמה פעמים. אך הוא מרומז על טומאת העבירות כמ"ש להלן ומפשעיהם לכל חטאתם כנ"ל. וז"ש אתה ובניך אתך תשאו את עון המקדש שהוא העון הנרשם בבהמ"ק הנה על הכהנים לכפר העון מהמקדש כנ"ל. וז"ש בבני לוי שהם ילוו אליך וישרתוך וזר לא יקרב אליהם כי הלוי' הם שומרים מבחוץ והם צריכין לתקן שלא יוכל הזר הבא מהעבירות לקרב ולכנוס לבהמ"ק וזהו והזר הקרב יומת להמית הזר היינו המקטרג שנעשה מהעבירות צריך להיות חוץ למקדש לבנ יכנום כנ"ל. וז"ש שם בשלשה משמורות בפלגא דלילא עאלת לגו ההיא נקודה דציון אתר דבית ק"ק חמית לי' דאתחריב ואסתאב אתר בית מותבא כו' ע"ש. שלכאורה מה רואה עתה יותר הלא הוא חרב מאז זה כמה מאות שנה ומה זה בכל לילה חדשות. אכן הוא כמ"ש כי בכל עת ע"י העבירות בק"ק הנה נטמא המקדש יותר ובכל לילה כנ"ל נרשמין העבירות בק"ק הנה נטמא המקדש ואסתאב אתר בית מותבא יותר ועד"ז אמרו חכז"ל במנשה שהעמיד צלם בהיכל והוא קשה להבין. אכן הוא כנ"ל שהפגם נמשך ונרשם שם בהיכל כמ"ש. וז"ש וישם שם את פסל האשרה בבית אשר אמר ה' כו' אשים שמי לעולם שכל העבירות שעשה נכתבו בק"ק כנ"ל. וז"ש ביאשיהו ויעמוד המלך על העמוד ויכרות את הברית כו' ללכת אחרי ה' ויעמוד כל העם בברית. ויצו המלך את חלקיהו הכהן ויוציאו מהיכל ה' את כל הכלים העושים לבעל כו'. לכאור' למה לא צוה זה ראשונה להוציא כלי הבעל מבהמ"ק אך הוא כנ"ל שכל מה שעשו עבירות וכלי הבעל היו נכתבים בבהמ"ק לכן כאשר שבו בתשובה הנה צוה אז וכפר הכהן על כל הנכתב למחוק הענין הנרשם שם בבית ה' כנ"ל. וכן הוא מפורש בספר יחזקאל בראשון באחד לחדש תקח פר בן בקר וחטאת את המקדש ענין החיטוי הוא מעבירות כנ"ל. וז"ש עוד וכן תעשה בשבעה בחדש כו' מאיש שוגה ופתי

וכפרת על הבית. לכאורה מה ענין שוגה ופתי לכאן. אך הוא החיטוי וכפרה של העבירות מאיש שוגה ופתי הנרשמים בבהמ"ק כנ"ל. וז"ש על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. זכרנו הם המצות שפועלים היחוד כנודע. ואמר הכ' כאשר ע"י המצות ועליות הנשמות המובא בשלשה משמורות הנ"ל מתעוררים חדוה דמאריהון. הנה כשנרצה לעורר שם השמחה בזכרנו את ציון מצד הזכיות והמצות אז יאמרו לנו שירו לנו משיר ציון כנ"ל. אך הנה שם נרשמים ג"כ העבירות והפגמים ואיך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר בעבירות כי טמאו את היכל קדשך אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה. וע"ז אמר הכ' ויצא יצחק לשוח בשדהלפנות ערב ענין שדה הוא בהמ"ק כמ"ש רז"ל יצחק קראו שדה וזה שהתפלל לפנות ערב להמציא התערובות עבירות הנראים בבהמ"ק. וז"ש בסדור האר"י ז"ל כי בחצות לילה צועקת רחל בקול מר ונותנת זמירות לקב"ה ע"ש. ענין ב' הפכים הם מצד שני ההפכים של בנ"י. מצד אחד הם הזכיות הנרשמים נותנת זמירות כל הלילה. אבל מצד השני הם העבירות צועקת ובוכה בקול מר. והנה מחמת הפגם אשר שם גדול מאד הנה בעוה"ר זה הי' כח של העובדי כוכבים לבא בהיכל כנ"ל וזה גלות השכינ' שהקדושה העליונה בעוה"ר ירדה ויש להם יד להחיצוני' ע"י הפגם לשלוט חלילה ועי"כ באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך כי מצאו שם יד לשלוט בעוה"ר כנ"ל זינא בתר זינא. והנה זהו שאמה"כ משכיל לאסף למה אלהים זנחת לנצח כו' זכור עדתך כו' הר ציון זה שכנת בו. נקודת ציון היא בית ק"ק זה שכנת בו. והנה עתה שאגו צורריך בקרב מועדיך במקום הזה הכל ע"י פגם העבירות שהיו כתובים שם לכן שרפו כל מועדי אל בארץ בשליטתם הנ"ל. וז"ש זאת רעתך כי מר כי נגע עד לבך. הלב הוא הבהמ"ק כמובא במד"ר לכך מר מאד כי שם מגיע הפגם. והנה כן גם בהמצות אמה"כ כי מגיעים עד הלב זה בהמ"ק כמבואר בתפלת שלמה המע"ה כל תפלה וכל תחנה כו' והתפלל אליך אל הבית הזה וכל אשר ידע את נגעי לבבו ע"ש. וז"ש הכתוב והיו הדברים האלה על לבבך. פי' שכל המצות יהיו על לבבך זה בהמ"ק שכולם כאחד יהיו כתובים שם. וכן יעקב אבינו ע"ה כשהגיע למקום בהמ"ק נאמר וייקץ יעקב משנתו שכל התורה והמשנה שלו מצא שם בלי שום חסרון שהי' עולה לגבוה וזהו שהקיץ המשנה שלו ויאמר אכן ישה' במקום הזה עפ"י התורה והמשנה שלי ואנכי לא ידעתי עי"כ וישא יעקב את רגליו. וה' הטוב רגלי חסידיו ישמור א"ס:

במלכים א' י"ח פ' מ"ג. הנה עב קטנה ככף איש עולה מים. יש להבין ענין הדמיון עב קטנה ככף איש מה כוונתו בזה הלא יספיק עב קטנה עולה מים. אכן כשנתבונן על ענין הנאמרים תוארים שמצינו לפעמים נקרא הש"י בתואר אב הרחמים ומלא רחמים ולפעמים בתואר לובש רחמים לובש צדקה. הענין הוא כי כבר כתב עולם חסד יבנה ר"ל כי התחלת כל הבריאה היתה רק מחסד עליון ב"ה שעלה ברצונו הפשוט לברא את העולם להטיב לברואיו להיקרא עליהם רחום וחנון. והנה עיקר הבריאה היתה רק מצד הרחמנות של הש"י שהעלה כביכול הקב"ה בעצמו בלי שום התעוררת מ"נ דלמטה. כי אדם אין לעבוד את האדמה ועל בחי' הזאת הוא נקרא הש"י בתואר אב הרחמים ומלא רחמים כי מדת הרחמנות הזאת מיוחסת לאב לכל העולם. אך אחר שנברא העולם הנה סדר ההנהגה היא תלוי' עפ"י מדות התחתונים אם לשבט אם לחסד כאשר יתעוררו התחתונים במעשה הצדקה וחסד הנה לעומת' הוא מתעורר עליה' מן השמי' בחסד ורחמים וכמ"ש כי צדיק ה' צדקות אהב אשר יעשו בנ"א איש עם רעהו כי לפיהן ישיב גאולתו עמהם וכן הוא אומר אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ ר"ל הש"י ב"ה אוהב צדקה ומשפט שבנ"א עושים כי מדותיו ית"ש הם בלי תכלית ורק בחסד מיעוט שבנ"א עושים מעוררים חסדו הגדול ית"ש לרחם על הארץ וזהו גדולה מצות צדקה כי ע"י דבר מיעוט שנותן לעני מתעורר עי"ז חסדו הגדול וכמ"ש בדבריהם ז"ל האי מעשה דר' תנחומא ע"י שנתן אחד צדקה לגרושתו התעורר חסדו ורחמי שמים להביא מטר על פני הארץ (במד"ר פ' בהר). וז"ש חכז"ל אין צדקה משתלמת אלא לפי החסד שבה כי אף אם הוא נותן דבר מיעוט מ"מ הוא גומל חסד עם כל העולם לעורר עליהם רחמי שמים וכן פרשו הראשונים ז"ל והמן כזרע ג"ד ר"ת "גומל "דלים כי המן בא להם ע"י גמילת חסדים והוא נקרא זרע ג"ד כמ"ש זרעו לכם צדקה וקצרו לפי חסד. והנה על בחי' הזאת הוא שנקרא הש"י ב"ה מלך לובש צדקה לובש רחמים כמ"ש לובש צדקה כשריון בחי' הלבוש כי הרחמנות הזאת הבאה לעולם הוא ע"י כח התעוררת התחתונים שמלבישים אותו כביכול לרחם עליהם ועל כל פליטתינו. וכן חלילה בהיפך ע"י מעשה הרשע מתעורר בחי' הדינין בעולם. וכמבואר זה אצל דור המבול שפירשו רז"ל לא נחתם גז"ד אלא על הגזל. וקשה וכי לא עשו ניאצות יותר מן הגזל ומה בכך כי המה גזלו איש את רעהו הלא כבהמות היער נחשבו אשר שואגים לטרף. אך האמת הוא אם הם היו עושין צדקה זה עם זה לא הי' מתגבר עליהם מדה"ד הקשה רק כשהם לא רחמו זה על זה לכן לא רחם עליהם ה'. וכן מצינו באנשי סדום. נמצא כי עיקר הנהגת העולם תלוי עפ"י מעשה התחתונים והנה ע"ז הוא מ"ש נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו. ר"ל אתה ראה נא לתת ולהרבות צדקה ולא ירע לבבך בתתך לו לאמור למה אתן מפתי ולחמי לאיש אשר איננו ראוי לזה אולי הוא גנב וכדומה. לכן אמה"כ לא ירע לבבך כו' כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך. ר"ל אם אתה לא תתן לאיש אשר איננו ראוי והגון בעיניך גם הש"י לא יתן לך כי גם אתה איננו ראוי. ואך בגלל הדבר הזה יברכך ויתן לך כאשר אל תדקדק כלום כי מאן דקפיד קפדינן בהדי'. לכן פתוח תפתח את ידך לאחיך לענייך שהם חשובים במעלה ולאביונך שהוא בשפל המדריגה כמבואר בספרים לכולם כאחד פתוח תפתח את ידך. והנה זהו שאמה"כ והנה עב קטנה ככף איש עולה מים כידוע שם ע"ב הוא בחסד וע"י שם ע"ב יבוא מטר והשפעה טובה לעולם כנודע מכוונות ונתתי עש"ב בשדך שם ע"ב. לכך אמר עב קטנה כי כביכול השם ע"ב הוא בבחי' קטנות. ככף איש ר"ל כפי ערך כף הצדקה שנתמעט בעת החטא שלא עשו חסד בעולם וחלילה מתישים כח שלמעלה אבל לעתיד בזמן הגאולה ב"ב נאמר על כן המו מעי לו רחם ארחמנו ר"ל שיתעורר שוב בחי' הרחמנות העצמיות של הקב"ה כמו שהי' קודם בריאת העולם וזהו המו מעי לו בחי' הפנימיות רחמים העליונים רחם ארחמנו. וז"ש אומרים בונה ברחמיו ירושלים. פי' ברחמיו העצומים העליונים כמו שנקרא מלא רתמים אף שלא עפ"י מעשה התחתונים. וע"זאמר זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה. פי' זכר רחמיך העצומים אשר מאז מעולם בתחלת בריאת העולם המה כנ"ל: